

A LA MESA DEL SENADO

Los Grupos Parlamentarios **Esquerra Republicana-Euskal Herria Bildu**, e **Izquierda Confederal**, a instancia de los Senadores Adelina Escandell i Grases, Ana María Surra Spadea, Gorka Elejabarrieta Díaz y Koldo Martínez Urionabarrenetxea, al amparo de lo establecido en el Reglamento del Senado, solicitan la tramitación de la siguiente **MOCIÓN de apoyo a la declaración de Vitoria-Gasteiz del 9 de septiembre de 2022 del Grupo Interparlamentario por la Paz en Colombia reafirmando su compromiso con la implementación del acuerdo de paz y saludando las negociaciones que se abren con el ELN y otros grupos armados**, para su debate en la **Comisión de Asuntos Iberoamericanos**.

Palacio del Senado, 26 de octubre de 2022

Mirella Cortès i Gès
Portavoz GP
Esquerra Republicana-EH Bildu

Ana María Surra Spadea
Senadora por Barcelona
Esquerra Republicana-EH Bildu

Carles Mulet García
Portavoz GP
Izquierda Confederal (Compromís)

Adelina Escandell Grases
Senadora designada Parlament Catalunya
Esquerra Republicana-EH Bildu

Gorka Elejabarrieta Díaz
Senador por Gipuzkoa
Esquerra Republicana-EH Bildu

Koldo Martínez Urionabarrenetxea
Senador designado Parlamento Navarra
Izquierda Confederal (Geroa Bai)

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

El próximo 24 de noviembre se cumple el 6º aniversario de la firma del Acuerdo para la Terminación Definitiva del Conflicto suscrito en Bogotá en 2016 entre el Gobierno de Colombia y las Fuerzas Armadas Revolucionarias, que suponía un paso imprescindible para poner fin a un conflicto armado interno que duraba más de 50 años y que había provocado alrededor de nueve millones de víctimas.

La firma del Acuerdo en Colombia llenó de esperanza al país y al mundo entero. En muy pocos meses, las tasas de violencia disminuyeron drásticamente a la vez que crecía con fuerza la confianza popular en un proceso que sentaba las bases para una nueva sociedad democrática basada en principios de paz y justicia social. Tales expectativas, sin embargo, pronto comenzaron a desvanecerse o a palidecer. Durante los últimos cuatro años después de la firma, la implementación de los acuerdos fue congelada o postergada.

Así la Reforma Agraria Integral fue completamente ignorada, al punto de que, todavía hoy presenta un cumplimiento menor al 3% de lo acordado; la restitución de tierras a la población campesina, indígena y afrodescendiente desplazada forzadamente, ha sido prácticamente nula; las alternativas sostenibles para la sustitución de cultivos ilícitos, abandonadas; y el apoyo a los proyectos dirigidos a la reincorporación de excombatientes a la vida social, olvidado.

Como consecuencia, la exclusión histórica de los pueblos étnicos colombianos se perpetúa e incluso se agrava, pues los líderes de la reclamación de tierras usurpadas son objeto de nueva persecución, en un clima de estricta impunidad. De igual modo, el capítulo sobre enfoque de género y todo lo referente a los colectivos LGTBI apenas ha sido implementado en un 20%, con lo que unas y otros/as continúan siendo objetivos predilectos del paramilitarismo y otros grupos armados.

De hecho, el clima de violencia por el auge de grupos armados ilegales, especialmente los neo-paramilitares, las violaciones de derechos humanos especialmente sobre defensoras/es y líderes/as sociales, así como la militarización creciente de la vida social del país y el aumento de la represión violenta por parte de la Fuerza Pública frente a las reivindicaciones populares, se ha venido incrementando año tras año hasta superar los índices de violencia anteriores a la firma del Acuerdo. Además de los asesinatos de líderes y lideresas sociales, también han sido asesinadas más de 300 firmantes de la paz en proceso de reincorporación y de acuerdo a las cifras de Indepaz, y en lo que va de año han sido asesinados 114 líderes y lideresas.

Las causas últimas de este caos no radican sólo en personas que actúan individualmente al margen de la ley, sino en factores estructurales que Colombia debe afrontar con urgencia, si quiere vivir en paz. Entre ellas cabe señalar la excepcional desigualdad social en el país, la exclusión social y política, el expolio y concentración de tierras y la voraz actuación de las empresas transnacionales sobre los territorios y las comunidades que los habitan. A terminar con esos factores de injusticia social contribuyen de modo decisivo, al menos en su fase inicial, los Acuerdos de Paz de 2016, cuyo primer objetivo es la consolidación de un Sistema Integral de Verdad, Justicia, Reparación y No Repetición, como condición fundamental para una paz duradera.

Colombia vive en estos momentos tiempos de cambio con la instalación del nuevo Congreso de la República y del nuevo Gobierno. Gobierno que ha manifestado su compromiso con el cumplimiento del Acuerdo de Paz y ha explicitado y comenzado los pasos previos para el restablecimiento de las negociaciones con el ELN. Igualmente se ha manifestado la intención de ofrecer escenario de paz a otros actores armados al margen de la ley. De igual modo es palpable que la agenda de paz con la que se presentó el actual Presidente ha ampliado su sustento más allá de las filas de las bancadas que le apoyan por lo que pareciera que la agenda de paz es mayoritaria en el Congreso. Así mismo, en este momento, el Congreso de la República afronta propuestas y debates como el proyecto de ley de “paz total” que busca sentar las bases de las futuras negociaciones citadas anteriormente.

Es por todo ello que se presenta la siguiente:

MOCIÓN

La **Comisión de Asuntos Iberoamericanos** insta al Gobierno español a:

1. Manifestar su voluntad para la paz total en Colombia, anunciada por el nuevo Gobierno de Colombia.
2. Incrementar su posición pro-activa y emplear toda su capacidad diplomática ante el Gobierno colombiano para eliminar los obstáculos al Proceso de Paz.
3. Respaldar, a los seis años de su firma, la Implementación integral de todos los aspectos del Acuerdo para la Terminación Definitiva del Conflicto, a fin de hacer posible una paz justa y sostenible en el país.
4. Mostrar su apoyo inequívoco al proceso de paz y, en particular, al Sistema Integral de Verdad, Justicia, Reparación y Garantías de No Repetición conformado por la Comisión para el Esclarecimiento de la Verdad (CEV) y en este momento particular de fin de su trabajo a su Legado, la Jurisdicción Especial de Paz (JEP) y la Unidad de Búsqueda de Personas dadas por Desaparecidas (UBPD).
5. Desplegar a través de los mecanismos de cooperación internacional y diplomáticos la implementación del Acuerdo de Paz, la nueva agenda de paz y la lucha contra las desigualdades estructurales con enfoque territorial (como es el caso de las Mesas Humanitarias territoriales), étnico y de género.

6. Apoyar, en línea con Naciones Unidas, el proceso de reanudación de las conversaciones con el Ejército de Liberación Nacional con la base del DIH para alcanzar una salida negociada y definitiva del conflicto, dando una respuesta integral a sus causas estructurales; así como apoyar el llamado del Gobierno a todas las estructuras armadas al margen de la ley para un proceso que culmine con la desaparición de las mismas.
7. Desarrollar mejoras necesarias en la política de asilo para proteger a las personas refugiadas colombianas que solicitan protección internacional, así como a fortalecer los programas e iniciativas de protección para personas defensoras de derechos humanos en situación de riesgo y las políticas de cooperación internacional que acompañan en terreno a los colectivos y comunidades que defienden los derechos humanos.
8. Mostrar su compromiso de colaboración e intercambio con el Congreso de Colombia, y en especial con su Comisión de Paz, en todo lo que sea necesario en la construcción de la Paz Total en Colombia y a seguir coordinando acciones conjuntas en nuestros respectivos ámbitos de representación.

A LA MESA DEL SENADO

Los Grupos Parlamentarios **Esquerra Republicana-Euskal Herria Bildu**, e **Izquierda Confederal** comunican a la Mesa mediante el presente escrito que el **coste económico** de la **MOCIÓN de apoyo a la declaración de Vitoria-Gasteiz del 9 de septiembre de 2022 del Grupo Interparlamentario por la Paz en Colombia reafirmando su compromiso con la implementación del acuerdo de paz y saludando las negociaciones que se abren con el ELN y otros grupos armados**, para su debate en la **Comisión de Asuntos Iberoamericanos**, es de:

- **Sin coste económico.**

A LA MESA DEL SENAT

Els Grups Parlamentaris **Esquerra Republicana-Euskal Herria Bildu** i **Izquierda Confederal**, a instància de los Senadores Adelina Escandell i Grases, Ana María Surra Spadea, Gorka Elejabarrieta Díaz y Koldo Martínez Urionabarrenetxea, a l'empara del que s'estableix en el Reglament del Senat, sol·liciten la tramitació de la següent **MOCIÓ de suport a la declaració de Vitòria-Gasteiz del 9 de setembre de 2022 del Grup Interparlamentari per la Pau a Colòmbia reafirmant el seu compromís amb la implementació de l'acord de pau i saludant les negociacions que s'obren amb l'ELN i altres grups armats**, per al seu debat a la **Comissió d'Assumptes Iberoamericans**.

Palau del Senat, 26 d'Octubre de 2022

Mirella Cortès i Gès
Portaveu GP
Esquerra Republicana-EH Bildu

Ana María Surra Spadea
Senadora por Barcelona
Esquerra Republicana-EH Bildu

Carles Mulet García
Portavoz GP
Izquierda Confederal (Compromís)

Adelina Escandell Grases
Senadora designada Parlament Catalunya
Esquerra Republicana-EH Bildu

Gorka Elejabarrieta Díaz
Senador por Gipuzkoa
Esquerra Republicana-EH Bildu

Koldo Martínez Urionabarrenetxea
Senador designado Parlamento Navarra
Izquierda Confederal (Geroa Bai)

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El pròxim 24 de novembre es compleix el 6è aniversari de la signatura de l'Acord per a la Terminació Definitiva del conflicte subscrit a Bogotà el 2016 entre el Govern de Colòmbia i les Forces Armades Revolucionàries, que suposava un pas imprescindible per a posar fi a un conflicte armat intern que durava més de cinquanta anys i que havia provocat al voltant de nou milions de víctimes.

La signatura de l'Acord a Colòmbia va omplir d'esperança al país i al món sencer. En molt pocs mesos, les taxes de violència van disminuir dràsticament alhora que creixia amb força la confiança popular en un procés que establia les bases per a una nova societat democràtica basada en principis de pau i justícia social. Tals expectatives, no obstant això, aviat van començar a esvaïr-se o a empal·lidir. Durant els últims quatre anys després de la signatura, la implementació dels acords va ser congelada o postergada.

Així la Reforma Agrària Integral va ser completament ignorada, al punt que, encara avui presenta un compliment menor al 3% dels acords; la restitució de terres a la població pagesa, indígena i afrodescendents desplaçada forçadament, ha estat pràcticament nul·la; les alternatives sostenibles per a la substitució de cultius il·lícits, abandonades; i el suport als projectes dirigits a la reincorporació d'excombatents a la vida social, oblidat.

Com a conseqüència, l'exclusió històrica dels pobles ètnics colombians es perpetua i fins i tot s'agreuja, perquè els líders de la reclamació de terres usurpades són objecte de nova persecució, en un clima d'estricta impunitat. D'igual manera, el capítol sobre enfocament de gènere i tot el referent als col·lectius LGTBI a penes ha estat implementat en un 20%, amb el que uneixis i altres/as continuen sent objectius predilectes del paramilitarisme i altres grups armats.

De fet, el clima de violència per l'auge de grups armats il·legals, especialment els neo-paramilitars, les violacions de drets humans especialment sobre defensors/es i líders/esses socials, així com la militarització creixent de la vida social del país i l'augment de la repressió violenta per part de la Força Pública enfront de les reivindicacions populars, s'ha anat incrementant any rere any fins a superar els índexs de violència anteriors a la signatura de l'Acord. A més dels assassinats de líders i lideresses socials, també han estat assassinades més de 300 signants de la pau en procés de reincorporació i d'acord amb les xifres d'Indepaz, i en el que va d'any han estat assassinats 114 líders i liderasses.

Les causes últimes d'aquest caos no radiquen només en persones que actuen individualment al marge de la llei, sinó en factors estructurals que Colòmbia ha d'afrontar amb urgència, si vol viure en pau. Entre elles cal assenyalar l'excepcional desigualtat social al país, l'exclusió social i política, l'espoli i concentració de terres i la voraç actuació de les empreses transnacionals sobre els territoris i les comunitats que els habiten.

A posar fi a aquests factors d'injustícia social contribueixen de manera decisiva, almenys en la seva fase inicial, els Acords de Pau de 2016, que el seu primer objectiu és la consolidació d'un Sistema Integral de veritat, Justícia, Reparació i No Repetició, com a condició fonamental per a una pau duradora.

Colòmbia viu en aquests moments temps de canvi amb la instal·lació del nou Congrés de la República i del nou Govern. Govern que ha manifestat el seu compromís amb el compliment de l'Acord de Pau i ha explicitat i començat els passos previs per al restabliment de les negociacions amb l'ELN. Igualment, s'ha manifestat la intenció d'oferir escenari de pau a altres actors armats al marge de la llei. D'igual manera és palpable que l'agenda de pau amb la qual es va presentar l'actual president ha ampliat el seu manteniment més enllà de les files de les bancades que li donen suport perquè semblés que l'agenda de pau és majoritària en el Congrés. Així mateix, en aquest moment, el Congrés de la República afronta propostes i debats com el projecte de llei de "pau total" que busca establir les bases de les futures negociacions citades anteriorment.

És per tot això que es presenta la següent:

MOCIÓ:

La **Comissió d'Assumptes Iberoamericans** insta el Govern espanyol a:

1. Manifestar la seva voluntat per a la pau total a Colòmbia anunciat pel nou Govern de Colòmbia.
2. Incrementar la seva posició proactiva i emprar tota la seva capacitat diplomàtica davant el Govern colombià per a eliminar els obstacles al Procés de Pau.
3. Recolzar, sis anys després de la seva signatura, la implementació integral de tots els aspectes de l'Acord per a la Terminació Definitiva del conflicte, a fi de fer possible una pau justa i sostenible al país.
4. Mostrar el seu suport inequívoc al procés de pau i, en particular, al Sistema Integral de Veritat, Justícia, Reparació i Garanties de No Repetició conformada per la Comissió per a l'Esclarament de la Veritat (CEV) i en aquest moment particular de fi del seu treball al seu Llegat, la Jurisdicció Especial de Pau (JEP) i la Unitat de Cerca de Persones donades per Desaparegudes (UBPD).
5. Desplegar a través dels mecanismes de cooperació internacional i diplomàtics la implementació de l'Acord de Pau, la nova agenda de pau i la lluita contra les desigualtats estructurals amb enfocament territorial (com és el cas de les Taules Humanitàries territorials), ètnic i de gènere.

6. Ajudar, en línia amb Nacions Unides, el procés de represa de les converses amb l'Exèrcit d'Alliberament Nacional amb la base del DIH amb l'objectiu d'aconseguir una sortida negociada i definitiva del conflicte donant una resposta integral a les seves causes estructurals, així com donar suport a l'anomenat del Govern a totes les estructures armades al marge de la llei per a un procés que culmini amb la desaparició d'aquestes.
7. Desenvolupar millores necessàries en la política d'asil per a protegir les persones refugiades colombianes que sol·liciten protecció internacional, així com a enfortir els programes i iniciatives de protecció per a persones defensores de drets humans en situació de risc i les polítiques de cooperació internacional que acompanyen en terreny als col·lectius i comunitats que defensen els drets humans.
8. Mostrar el seu compromís de col·laboració i intercanvi amb el Congrés de Colòmbia, i especialment amb la seva Comissió de Pau, en tot el que sigui necessari en la construcció de la Pau Total a Colòmbia i a continuar coordinant accions conjuntes en els nostres respectius àmbits de representació.

A LA MESA DEL SENAT

Els Grups Parlamentaris **Esquerra Republicana-Euskal Herria Bildu** i **Izquierda Confederal** comuniquen a la Mesa mitjançant el present escrit que el **cost econòmic** de la **MOCIÓ de suport a la declaració de Vitòria-Gasteiz del 9 de setembre de 2022 del Grup Interparlamentari per la Pau a Colòmbia** reafirmant el seu compromís amb la implementació de l'acord de pau i saludant les negociacions que s'obren amb l'ELN i altres grups armats per al seu debat a la **Comissió d'Assumptes Iberoamericans**, es de:

- **Sense cost econòmic.**